

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 114/2012- 42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. júna 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti JUDr. P. P., H., zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd súhlasom Krajského súdu v Trnave na predĺženie použitia informačno-technického prostriedku sp. zn. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 4. augusta 2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva JUDr. P. P. podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd súhlasom Krajského súdu v Trnave na predĺženie použitia informačno-technického prostriedku sp. zn. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 4. augusta 2010 **p o r u š e n é b o l i .**

2. JUDr. P. P. **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Krajský súd v Trnave **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť JUDr. P. P. trovy právneho zastúpenia v sume 475,93 € (slovom štyristosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatri centov) na účet jeho advokáta Mgr. R. T., PhD., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2011 doručená sťažnosť JUDr. P. P., H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) súhlasom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na predĺženie použitia informačno-technického prostriedku sp. zn. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 4. augusta 2010 (ďalej len „súhlas krajského súdu“ alebo „súhlas zo 4. augusta 2010“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

«Uznesením vyšetrovateľa PZ oddelenia vyšetrovania odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky ČVS: PPZ-243/BOK-ZA-2010 zo dňa 20. 10. 2010 (ďalej aj ako „uznesenie vyšetrovateľa z 20. 10. 2010“) mi bolo vznesené obvinenie...

Ako vyplýva zo skutkovej vety uznesenia vyšetrovateľa z 20. 10. 2010 moje obvinenie je založené na prepise troch SMS správ. Dve z nich mali byť zaslané z účastníckej stanice telefónne číslo... evidovanej na moje meno na účastnícku stanicu s telefónnym číslom... evidovanú na meno I. S. a jedna mala byť zaslaná z účastníckej stanice telefónne číslo...evidovanej na meno I. S. na účastnícku stanicu s telefónnym číslom... evidovanú na moje meno.

Ako vyplýva z prepisu predmetných SMS správ, ich záznam sa vykonával na základe rozhodnutí Krajského súdu v Trnave (ďalej aj ako „krajský súd“) č. p. KSTT-V-186-1/2010-Ntt zo 06. 05. 2010 a č. p. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 04. 08. 2010...

Na základe žiadosti riaditeľa odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky ČVS: PPZ-V-323/2010-BOK-Z z 05. 05. 2010 (ďalej aj ako „žiadosť z 05. 05. 2010“) krajský súd vydal súhlas č. p. KSTT-V-186-1/2010-Ntt zo 06. 05. 2010 na použitie informačno-technického prostriedku na zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky telefónneho čísla... registrovaného a používaného I. S...

Na základe žiadosti riaditeľa odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky ČVS: PPZ-V-323-10/2010-BOK-Z z 03. 08. 2010 (ďalej aj ako „žiadosť z 03. 08. 2010“) krajský súd vydal súhlas č. p. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 04. 08. 2010 na predĺženie použitia informačno-technického prostriedku na zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky telefónneho čísla... registrovaného a používaného I. S...

Z predmetného vyšetrovacieho spisu vyplýva, že na moju osobu nebol krajským súdom ani žiadnym iným príslušným súdom vydaný súhlas ani príkaz na použitie informačno-technického prostriedku na zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky...»

Sťažovateľ ďalej tvrdí: «... krajskému súdu v súvislosti so žiadosťou z 05. 05. 2010 a žiadosťou z 03. 08. 2010 nebol predložený žiadny spisový materiál obsahujúci relevantné informácie a prípadné tvrdenie o páchaní trestnej činnosti bolo len tvrdením polície. Za takýchto okolností súhlas zo 06. 05. 2010 a súhlas zo 04. 08. 2010 byť vydané nemali, a vydaním posledne uvedeného došlo k neospravedliteľnému zásahu do môjho práva na súkromie. Pripustiť zásah do práva na súkromie len na základe tvrdenia polície a bez toho, aby boli predložené akékoľvek dôkazy alebo spisový materiál obsahujúcich všetky relevantné informácie spôsobilé z pohľadu súdu ospravedlniť takýto zásah, by znamenalo, že štát v mene boja napr. proti obchodovaniu s omamnými látkami, psychotropnými látkami a ich prekurzormi môže prijať akékoľvek opatrenia a zaznamenávať telekomunikačnú činnosť každého užívateľa mobilného telefónu. Takýto zásah do práva na súkromie však nie

je primeraný sledovanému cieľu, ako to vyžaduje Dohovor (mutatis mutandis rozsudok ESLP vo veci Klass a iní proti Spolkovej republike Nemecko z roku 1978).

So žiadosti z 05. 05. 2010 a žiadosti z 03. 08. 2010 nie je taktiež vôbec zrejmé splnenie podmienky uvedenej v § 36 zákona č. 171/1993 Z. z., teda či malo ísť o organizovanú trestnú činnosť súvisiacu s nedovolenou výrobou, držaním a rozširovaním omamných a psychotropných látok, jedov, prekursorov alebo odhaľovanie iných zločinov. Z vymedzenia operatívne rozpracovaných trestných činov označených číslom § a jeho pomenovaním v žiadosti z 05. 05. 2010 a v žiadosti z 03. 08. 2010 žiadny takýto záver vôbec nevyplýva.

Tiež mám za to, že nebola splnená podmienka nevyhnutnosti na zásah do súkromného života. Zo žiadosti z 05. 05. 2010 a ani zo žiadosti z 03. 08. 2010 vôbec nevyplýva, že ustálenie spolupáchatel'ov a získanie ďalších dôležitých informácií pre úspešnú realizáciu smerujúcu k dokumentovaniu trestnej činnosti je iným spôsobom výrazne neúčinné alebo podstatne sťažené.

Navyše, v súvislosti so súhlasom zo 04. 08. 2010 zo žiadosti z 03. 08. 2010 nie je vôbec zrejmé, aké pristúpili ďalšie dôvody ospravedlňujúce predĺženie použitia informačno-technického prostriedku. Žiadosť z 03. 08. 2010 je takmer totožná so žiadosťou z 05. 05. 2010. Zo žiadosti z 03. 08. 2010 taktiež vôbec nevyplýva, čo bolo na základe súhlasu zo 06. 05. 2010 doposiaľ zistené, teda či je žiadosť z 03. 08. 2010 vôbec opodstatnená. Okrem toho krajskému súdu neboli vôbec predložené všetky originálne záznamy telekomunikačnej činnosti, ktoré boli dovtedy získané.

Rovnako mám za to, že výber záznamov, ktoré budú použité ako dôkazy v trestnom konaní, sa uskutočňoval bez akejkol'vek účinnej kontroly zo strany súdu, prípadne obhajoby, čo je v rozpore s Dohovorom a záležal výlučne na ľubovôli polície – mojej protistrany. Neboli vykonané žiadne opatrenia k zabezpečeniu uchovania a odovzdania všetkých uskutočnených záznamov, nedotknutých a kompletných, pre účely ich prípadnej kontroly súdom alebo mnou pre účely ich použitia stranou obhajoby v môj prospech.

Za jeden z najzávažnejších nedostatkov súhlasu zo 06. 05. 2010 a predovšetkým súhlasu zo 04. 08. 2010 považujem skutočnosť, že nie sú vôbec riadne odôvodnené. „Odôvodnenie“, ktoré súhlas zo 04. 08. 2010 obsahuje, je čisto formálne. A už vôbec súhlas

zo 04. 08. 2010 neobsahuje dôvody, pre ktoré sa použitie informačno-technického prostriedku predlžuje a to aj v súvislosti s dovtedy získanými záznamami.

Mám za to, že došlo k zásahu do môjho práva na rešpektovanie súkromného života, hoci nedošlo k takej okolnosti, pri ktorej by také porušenie práva na rešpektovanie súkromného života ustanovoval zákon, tak ako je to upravené v článku 22 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Hoci Trestný poriadok ako aj zákon o ochrane súkromia upravujú prípady, kedy môže byť právo na rešpektovanie súkromného života obmedzené, žiadna takáto okolnosť nenastala a na moju osobu nebol nikdy príslušným orgánom vydaný súhlas ani príkaz na použitie informačno-technického prostriedku na zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky.

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že k zásahu do môjho práva na rešpektovanie súkromného života na základe súhlasu zo 04. 08. 2010, následným vyhotovením záznamov telekomunikačných činností a ich prepisov a ich pripojením k vyšetrovaciemu spisu nedošlo v súlade s čl. 8 ods. 1 a čl. 8 ods. 2 Dohovoru, ktoré boli porušené. Z rovnakých dôvodov boli porušené aj moje práva vyplývajúce z čl. 16 ods. 1, čl. 22 ods. 1 a čl. 22 ods. 2 Ústavy SR.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. KSTT-V-279-1/2010-Ntt vydaním súhlasu č. p. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 04. 08. 2010 na predĺženie použitia informačno-technického prostriedku porušil právo sťažovateľa na súkromie podľa čl. 16 ods. 1, čl. 22 ods. 1 a čl. 22 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1 a čl. 8 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Súhlas Krajského súdu v Trnave č. p. KSTT-V-279-1/2010-Ntt zo 04. 08. 2010 na predĺženie použitia informačno-technického prostriedku sa zrušuje.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 5 000 EUR, ktorú mu je povinný zaplatiť Krajský súd v Trnave do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť trovy konania k rukám advokáta Mgr. R. T., PhD., so sídlom B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

K sťažnosti sťažovateľa sa v tejto veci na základe výzvy ústavného súdu vyjadril krajský súd, ktorý vo svojom stanovisku sp. zn. Spr. 204/11 z 12. marca 2012 uviedol:

«Zo spisov sp. zn. KSTT-V-186-12010-Ntt a sp. zn. KSTT-V-279-1/2010-Ntt nevyplýva, že by sa vydaný súhlas na použitie informačno-technických prostriedkov akokoľvek vzťahoval k osobe sťažovateľa.

Ak sťažovateľ tvrdí, že jemu vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa PZ oddelenia vyšetrovania odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia PZ SR ČV:PPZ-243/BOK-ZA-2010 pre zločin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1, ods. 3 písm. a, písm. b Tr. z. s poukazom na § 138 písm. h a § 140 písm. c, Tr. z. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b Tr. z. bolo práve na základe povoleného použitia informačno-technických prostriedkov v predmetných veciach KS TT a ďalej sa proti nemu viedlo trestné stíhanie, mohol o nahliadnutie žiadať v rámci svojho trestného stíhania, pričom by boli splnené podmienky § 35 ods. 2 Zák. č. 215/2004 Z. z. resp. orgány činné v trestnom konaní by skúmali súvislosť medzi odpočúvaným na jednej strane a sťažovateľom na strane druhej.

Navrhujem, aby sťažnosť sťažovateľa nebola prijatá na ďalšie konanie.“

Podaním z 22. mája 2012 k vyjadreniu krajského súdu z 12. marca 2012 zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľa, ktorý v ňom okrem iného doplnil dôvody sťažnosti keď uviedol: „Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 5 T 46/2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 43/2012 z 03. 05. 2012 podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku právoplatne oslobodený spod obžaloby Okresnej prokuratúry Galanta sp. zn. 3 Pv 219/11 z 30. 06. 2011 podanej pre zločin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) a § 140 písm. 4 c) Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b) Trestného zákona na totožnom skutkovom základe, ako je uvedený v uznesení vyšetrovateľa PZ oddelenia vyšetrovania odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky ČVS: PPZ-243/BOK-ZA-2010 zo dňa 20. 10. 2010 o vznesení obvinenia, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. V posledne uvedených rozhodnutiach oba súde dospeli k záveru, že

dôkazy, o ktoré sa opierala obžaloba Okresnej prokuratúry Galanta sp. zn. 3 Pv 219/11 (odoslané, resp. prijaté SMS správy), boli získané nezákonným spôsobom.

I napriek posledne uvedenému sťažovateľ dodáva, že s výnimkou ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR nemá sťažovateľ k dispozícii iný účinný a efektívny prostriedok nápravy porušenia čl. 8 Dohovoru ani podľa práva, ale ani v praxi, ako to vyžaduje čl. 13 Dohovoru. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje i na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 66/2009 z 27. 01. 2011 (str. 16-17) a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Michalák proti Slovensku z 08. 02. 2011, sťažnosť č. 30157/03, §§ 208-219.»

II.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

Podľa čl. 22 ods. 2 ústavy nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ochrana tajomstva správ podávaných telefónom je súčasťou širšej kategórie, ktorou je ochrana súkromia. Ochrana súkromia je zakotvená vo viacerých ustanoveniach ústavy a listiny vrátane čl. 22 ústavy a čl. 13 listiny. Naproti tomu ochrana práva na súkromie je v dohovore sústredená v článku 8. Ústavný súd už v minulosti viackrát judikoval, že základné práva obsiahnuté v ústave vykladá v intenciách dohovoru, teda v intenciách judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu. Tak je to aj v súvislosti s danou problematikou.

Zásahy do práva na súkromie sa v zmysle tejto judikatúry vykladajú v určitej logickej nadväznosti, resp. postupnosti. Predovšetkým sa skúma, či daný skutkový stav možno *ratione materiae* považovať za súčasť práva na súkromie. Po kladnej odpovedi na túto otázku treba skúmať, či zásah bol legálny. V ďalšom sa potom skúma, či bol zásah legitímny, a napokon, či bol proporcionálny. Ak sa dospeje k negatívnej odpovedi pri niektorej z týchto otázok, ďalej sa už v skúmaní problematiky nepokračuje.

Nemôžu byť nijaké pochybnosti o tom, že odpočúvanie telefonických hovorov je zásahom do práva na súkromie tak podľa čl. 22 ústavy, kde je to výslovne uvedené, ako aj podľa čl. 8 dohovoru (Klass a ostatní c. Spolková republika Nemecko zo 6. septembra 1978). Pritom nejde o zásah do práva na súkromie iba u držiteľa odpočúvanej telefónnej

linky, ale táto ochrana patrí aj osobám, ktoré sú z tejto linky volané, resp. ktoré na túto linku volajú (Huvig a Kruslin c. Francúzsko z 24. apríla 1990).

Legalita zásahu do práva na súkromie znamená, že štát môže do práva na súkromie zasiahnuť iba na základe zákona. Preto v rámci legality zásahu sa skúma, či k nemu došlo v súlade s platnými právnymi predpismi, pričom sa prihliada aj na to, či právny predpis bol verejne publikovaný, a teda dostupný, a či jeho následky boli predvídateľné. Skúma sa teda aj kvalita zákonnej úpravy, ktorá je základom zásahu do práva na súkromie.

Legitímnosť zásahu do práva na súkromie vyplýva z čl. 8 ods. 2 dohovoru a znamená, že do práva na súkromie možno zasiahnuť len vtedy, keď je to v záujme štátu z dôvodov ochrany národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojov a zločinnosti, v záujme spoločnosti z dôvodu ochrany zdravia a morálky, zabezpečenia hospodárskeho blahobytu krajiny a v záujme jednotlivcov z dôvodu ochrany ich práv a slobôd.

Napokon proporcionalita zásahu znamená, že k zásahu možno prikročiť len vtedy, keď je to nevyhnutné (sledovaný cieľ nemožno dosiahnuť miernejšími prostriedkami) a iba v duchu požiadaviek kladených na demokratickú spoločnosť vyznačujúcu sa pluralizmom, toleranciou a voľným duchom.

Z takto naznačenej metódy prístupu ku skúmaniu problematiky vyplýva, že povinnosťou ústavného súdu bolo predovšetkým skúmať, či bol zásah do súkromia sťažovateľa realizovaný súhlasom krajského súdu zo 4. augusta 2010 v súlade so zákonom č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred odpočúvaním“).

Kým podľa § 4 ods. 1 zákona o ochrane pred odpočúvaním vydáva sudca písomný súhlas na použitie informačno-technických prostriedkov (ďalej len „súhlas“), podľa § 88

ods. 1 Trestného poriadku vydáva sudca príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačných činností (ďalej len „príkaz“). Napriek rozdielnej terminológii nemôžu byť pochybnosti o tom, že tak súhlas, ako aj príkaz majú formálne, ale aj obsahové náležitosti rozhodnutia. Z ustanovenia § 4 ods. 5 zákona o ochrane pred odpočúvaním to aj výslovne vyplýva, keďže sa tam uvádza, že „proti rozhodnutiu o súhlase nemožno podať opravný prostriedok“. Vydanie právoplatného súhlasu alebo príkazu má v praxi dva následky. Jednak dochádza k tomu, že je možné uskutočňovať vo vymedzenom rozsahu odpočúvanie telefonických rozhovorov, a jednak odpočúvaním telefonických rozhovorov uskutočnených na základe súhlasu či príkazu sa získavajú dôkazy, ktoré sú potom v trestnom konaní použiteľné na preukázanie rozhodujúcich skutočností riešených v rámci trestného konania. Zároveň to znamená, že osoba, ktorej telefonický rozhovor bol odpočúvaný, musí mať možnosť obrany jednak voči samotnému faktu odpočúvania jej rozhovoru, teda voči samotnému faktu zásahu do jej práva na súkromie, ale aj proti použitiu odpočúvanej komunikácie ako dôkazu v trestnom konaní.

Vzhľadom na to, že opravný prostriedok ani voči súhlasu, ani voči príkazu nie je prípustný, dotknutá osoba nemá možnosť domáhať sa ochrany pred všeobecným súdom v súvislosti s faktom, že jej rozhovor bol odpočúvaný. Oprávnenosť vydania právoplatného súhlasu či príkazu všeobecný súd nemôže preskúmať, a to práve preto, že súhlas a príkaz sú právoplatnými rozhodnutiami, ktorými je súd viazaný, resp. z ktorých musí súd vychádzať. To sa vzťahuje tak na trestné konanie, ako aj na prípadné občianskoprávne konanie na ochranu osobnosti (na ochranu súkromia).

Odlišná je situácia v súvislosti so skutočnosťou, že na základe súhlasu či príkazu odpočúvaný telefonický rozhovor sa môže stať dôkazným prostriedkom v trestnom konaní. Dotknutá osoba, ktorej rozhovor bol takto odpočúvaný, môže v trestnom konaní pred súdom namietat' nezákonnosť odpočúvania a z toho vyplývajúcu nepoužiteľnosť odpočúvaného rozhovoru ako dôkazu. Môže však tak urobiť len pri súčasnom splnení dvoch podmienok: trestná vec musí dospieť do štádia súdneho konania a dotknutá osoba musí byť stranou v trestnom konaní či už ako obžalovaná, alebo ako poškodená. Zároveň to znamená, že ochrana zo strany trestného súdu vôbec neprichádza do úvahy v prípadoch, ktoré sa pred

trestný súd vôbec nedostanú, ale ani v prípadoch takých dotknutých osôb, ktoré nie sú stranami v trestnom konaní.

V preskúvanom prípade sa sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi v jeho trestnej veci, v ktorej bola proti nemu podaná obžaloba pre zločin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1 a 3 písm. a) a b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) a § 140 písm. c) Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, dovoľal ochrany svojich práv napadnutím procesnej nespôsobilosti dôkazu získaného odpočúvaním v uvedenom konaní (rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 5 T 46/2011 z 27. januára 2012 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 43/2012 z 3. mája 2012 bol sťažovateľ spod obžaloby oslobodený).

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) je však potrebné odlišovať medzi procesnými aspektmi odpočúvania telefonických hovorov v kontexte trestného práva, pokiaľ k nemu došlo, a vplyvom odpočúvania na osobnosť dotknutej osoby, voči ktorému je poskytnutá dotknutej osobe ochrana jej súkromného života a korešpondencie prostredníctvom čl. 8 dohovoru (pozri rozsudok ESLP z 8. februára 2011 vo veci Michalák v. Slovenská republika k sťažnosti č. 30157/03, § 211 – 213).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry viackrát vyslovil, že podľa jeho názoru nemôžu byť nijaké pochybnosti o tom, že príkaz a súhlas musia byť odôvodnené v každom prípade, či už boli vydané na základe Trestného poriadku alebo na základe zákona o ochrane pred odpočúvaním. Je to tak preto, že hoci ide o závažný zásah do základného práva, dotknuté osoby nemajú možnosť podať opravný prostriedok a o vydaní súhlasu či príkazu sa dozvedia spravidla až dodatočne, keď už zásah do práva na súkromie bol realizovaný. Majú preto možnosť žiadať o preskúmanie opodstatnenosti súhlasu či príkazu až dodatočne. Preskúmateľnosť dôvodnosti vydania súhlasu či príkazu si vyžaduje relevantnú konkrétnu vysvetľujúcu argumentáciu, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky na tento zásah do práva na súkromie. Bez takéhoto odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je súhlas či príkaz spravidla nepreskúmateľný. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že vzhľadom na utajený charakter

odpočúvania by bolo neúnosné a kontraproduktívne uviesť v odôvodnení konkrétne skutočnosti odôvodňujúce vydanie súhlasu či príkazu, lebo tieto by mohli ich účel zmariť. V skutočnosti je však opak pravdou. Práve vzhľadom na utajený charakter odpočúvania nič nebráni tomu, aby dôvody, ktoré viedli súd k vydaniu súhlasu či príkazu, boli konkrétne uvedené. Pri dodržaní režimu utajenia sa dotknuté osoby môžu o vydaní súhlasu či príkazu a o dôvodoch, ktoré k tomu viedli, dozvedieť len dodatočne, teda iba po realizácii potrebných odposluchov.

Ústavný súd zistil, že rozhodnutím č. Spr 354/11 zo 17. mája 2011 krajský súd rozhodol podľa § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a § 5 ods. 1 písm. b) vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 453/2007 Z. z. o administratívnej bezpečnosti, o zrušení stupňa utajenia svojej písomnosti, a to súhlasu zo 4. augusta 2010.

Krajský súd v súhlase zo 4. augusta 2010 svojím výrokom špecifikoval telefónne číslo, na ktoré vydáva súhlas na predĺženie informačno-technického prostriedku na zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky, osobu, na ktorú je toto telefónne číslo registrované a ktorá ho používa, ako aj obdobie platnosti svojho súhlasu. Následne krajský súd popísal genézu využívania uvedeného informačno-technického prostriedku na tomto telefónnom čísle: „Tunajší krajský súd dňa 6. 5. 2010 vydal súhlas na použitie informačno-technického prostriedku na základe žiadosti Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, oboru Západ pod Č. p. PPZ-V-323/2010-BOK-Z na obdobie od 06. 05. 2010 do 06. 08. 2010, pod sp. zn. KSTT-V-186-1/2010-Ntt. Dňa 4. 8. 2010 Prezídium Policajného zboru, úrad boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ predložil na tunajší krajský súd žiadosť na predĺženie použitia informačno-technického prostriedku na obdobie ďalších troch mesiacov a to z dôvodov uvedených v žiadosti o predĺženie pod Č. p.: PPZ-V-323-10/2010-BOK-Z.“ Po citácii § 4 ods. 2 zákona o ochrane pred odpočúvaním uviedol: „Z vyššie uvedených dôvodov som vydala súhlas na predĺženie informačno-technického prostriedku na vyššie uvedené telefónne číslo.

V prípade nedodržania stanovených podmienok, žiadam Vás, aby ste mi to ihneď oznámili.

Vo veci žiadam podávať vyhodnotenie ITP (§ 4 ods. 6 zák. č. 166/2003 Z. z.) každých 30 dní, ako aj ďalšie trvanie dôvodov na jeho použitie.“ V závere súhlasu zo 4. augusta 2010 krajský súd citoval znenie § 4 ods. 6 zákona o ochrane pred odpočúvaním.

Odôvodnenie obsiahnuté v súhlase krajského súdu zo 4. augusta 2010 možno považovať len za formálne. V rámci jeho odôvodnenia nie sú uvedené žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré viedli k jeho vydaniu, pretože text odôvodnenia iba cituje žiadosť, na základe ktorej má byť súhlas vydaný, a zákonom ustanovené podmienky na vydanie súhlasu na predĺženie použitia informačno-technických prostriedkov vo všeobecnej rovine.

Taký spôsob odôvodnenia, aký použil krajský súd, nemožno akceptovať, a preto súhlas zo 4. augusta 2010 treba považovať za zjavne neodôvodnený. Rozhodne si z neho nemožno utvoriť obraz o tom, aké konkrétne skutočnosti viedli k jeho vydaniu, a to napriek tomu, že žiadosť, na základe ktorej bol súhlas zo 4. augusta 2010 vydaný, konkrétne dôvody jej podania obsahuje.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že súhlas zo 4. augusta 2010 nebol legálny, lebo nespĺňal podmienky vyplývajúce z príslušných zákonov. Táto skutočnosť bola dostatočným dôvodom na to, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Ústavný problém nastolený sťažovateľom na ústavnú ochranu bol dostatočne vyriešený v uvedenej časti vyslovením porušenia základného práva podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, a preto ústavný súd námietke sťažovateľa týkajúcej sa porušenia jeho základného práva podľa čl. 16 ústavy, ktoré on sám osobitne neodôvodnil, už nevyhovet (bod 4 výroku nálezu).

Ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľových práv, avšak nezrušil súhlas zo 4. augusta 2010, ako to sťažovateľ žiadal v petite svojej sťažnosti, s ohľadom na to, že odpočúvanie telefonických hovorov na jeho základe už bolo realizované, pričom zrušenie

označeného uznesenia a vrátenie veci na ďalšie konanie krajskému súdu v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde už neprichádzalo do úvahy (bod 4 výroku nálezu).

Sťažovateľ uplatnil aj požiadavku priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody už nie je možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, I. ÚS 87/04).

Pretože porušenie označených práv sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, ktoré zohľadňuje predovšetkým okolnosti tohto prípadu, a to charakter posudzovaného konania, ako aj okolnosti s ním súvisiaceho trestného konania vedeného proti sťažovateľovi a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa (bod 2 výroku nálezu).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

Napokon sťažovateľ požiadal aj o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia advokátom v celkovej sume 475,93 € (bod 3 výroku nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto mu ústavný súd priznal trovy konania pozostávajúce z odmeny advokáta za tri úkony právnej služby (z nich dva – prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie

sťažnosti ústavnému súdu, vykonané v roku 2011 a tretí úkon – písomné vyjadrenie k stanovisku účastníka konania, vykonaný v roku 2012). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky odmena advokáta v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 predstavuje sumu 127,16 € (v roku 2011 predstavuje sumu 123,50 €) a 7,63 € (v roku 2011 sumu 7,41 €) režijný paušál. Podľa § 18 ods. 3 vyhlášky ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa odmena a náhrady podľa tejto vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, ktorú je advokát povinný platiť podľa osobitného predpisu. V predmetnej veci teda odmena predstavuje spolu sumu 475,94 €. Z týchto dôvodov ústavný súd priznal náhradu trov konania v celej sťažovateľom uplatnenej sume.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2012